

SVOBODNA SLOVENIJA

Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual No. 380435

Redacción y Administración:
Calle Victor Martínez 50 (Suc. 6)
Buenos Aires, Argentina

“ESLOVENIA LIBRE”

Año (Leto) X (5)

BUENOS AIRES, 31. JULIJA (JULIO) 1952

No. (Štev.) 28.

CORREO
ARGENTINO
(Procedencia)

FRANQUEO A PAGAR

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824

Victor Martínez 50 - Buenos Aires

GOSPA EVA PERON UMRLA

Argentinski narod je zadnje mesece z veliko zaskrbljenostjo spremljal razvoj težke bolezni svoje ljubljene, zaščitnice, zagovornice in dobrotnice gospe EVE PERON.

Po cerkvah po vsej prostrani republiki so se dan za dnem brale maše za njeno ozdravitev. Božja Predvidnost pa je odločila drugače. Vsemogočni jo je poklical k sebi, da ji poplača vsa brezštevila dobra dela, ki jih je v svojem življenju storila prav tistim, ki so bili pomoči najpotrebnejši.

Kritično stanje v bolezni Evite, kakor so jo vsa leta klicale in nagovarjale množice naroda, je nastopilo v soboto, 26. julija t. l. popoldne ob 16.30 uri. Dve uri nato je visoka bolnica izgubila zavest. Ob 20.25 uri zvečer je gospa Eva Peron umrla. To žalostno novico je narodu objavilo Drž. podtajništvo za inf. v predsedstvu vlade ob 21.40 uri po vseh radijskih postajah.

Življenska pot gospe Eve Perón

Gospa Eva Peron je bila rojena 7. maja 1919 v Los Toldos v prov. Bs. Aires v družini Juana Duarte in njegove žene Juane Ibarguren. Bila je najmlajša od petih otrok. Po očetovi smrti se je njena mati z otroki preselila v Junin, kjer je obiskovala ljudsko šolo. Radi nadaljnega šolanja otrok so odšli vsi v Buenos Aires. Njena dekleška leta so je že postavila ob stran vseh zatiranih in trepih, ko je povsod opazala na eni strani ogromna bogastva, na drugi strani pa brezmejno siromaštvo. Tako jo je revolucija dne 4. junija 1943 zatekla že popolnoma pripravljeno in notranje zgrajeno. Z vso predanostjo se je priključila tedanjemu polkovniku Peronu, ki je med zapostavljene delavske množice vrnil bakljo socialne pravičnosti in zahtevo po človeka vrednem in dostojnem življenju delavskih množic in za uveljavitev njihovih pravic. Od tedaj je njena življenska pot in vse njeno javno udejstvovanje nerazdružno zvezala s sed. predsednikom gralom Peronom. In ko je zarota "ljudskega polkovnika" Perona 9. oktobra leta 1945, ko je bil že podpredsednik republike, vojni minister in drž. podtajnik za delo in soc. skrbstvo, spravila v konfinacijo na otok Martin García, se je Eva Peron postavila na čelo delavskim množicam ter je započela borbo za Peronovo osvoboditev. Tako je po njeni zaslugi prišlo do zgodovinskega 17. oktobra 1945, ko so množice delovnega ljudstva pod vodstvom Eve Peron osvobodile svojega prvobornega in ideologa in ga postavile na čelo državne uprave.

Dne 21. oktobra 1945 — 4 dni po uspešni revoluciji — sta se ted. polkovnik Juan Peron in Eva Peron civilno poročila v mestu Junin, cerkveno pa v franciškanskem samostanu 10. decembra istega leta v La Plati.

Ko je bil polkovnik Peron prvič postavljen za kandidata za predsednika republike, je gospa Eva Peron nastopala ob številnih prilikah kot javna govornica na velikih zborovanjih ter je z vso svojo govorniško sposobnostjo in osebnostno privlačnostjo, širila ideje peronističnega gibanja. In ko je bil pri volitvah 24. II. 1946 polkovnik Peron izvoljen za predsednika republike, se gospa Eva Peron ni predala lagodnemu in brezskrbnemu življenju in uživanju kot soproga predsednika republike, ampak se je vsa predala socialnemu skrbstvu. V svojem kabinetu v ministrstvu za delo in soc. skrbstvo se je vsa izživljala v tem udejstvovanju, o katerem poročamo na dru-

EXCELENTISIMO SEÑOR GENERAL JUAN DOMINGO PERON
PRESIDENTE DE LA NACION
BUENOS AIRES.

EXCELENTISIMO SEÑOR PRESIDENTE:
PROFUNDAMENTE CONMOVIDOS POR LA MUERTE DE SU ILUSTRE ESPOSA, JEFA ESPIRITUAL DE LA NACION, OS ROGAMOS ACEPTAIS DE LOS ESLOVENOS, ENTRADOS EN LA NOBLE ARGENTINA DESPUES DE LA ULTIMA GUERRA, LOS MAS SINCEROS SENTIMIENTOS DE PROFUNDO PESAR.

MILOS STARE
Presidente de la Sociedad Eslovana,
Victor Martínez 50, Buenos Aires

La Colectividad Eslovana en Buenos Aires hará celebrar el domingo, 3 de agosto, una misa por el eterno descanso del alma de la Excelentísima Señora Eva Perón, en la Iglesia del Colegio Salesiano, calle Belgrano 3863 (esq. Belgrano y Yapeyú) a las 10.15 horas.

La Comisión Directiva invita a todos los eslovenos a participar en esta sagrada función.

COMISION DIRECTIVA DE LA SOCIEDAD ESLOVENA
EN BUENOS AIRES

gem mestu. V teh naporih ni poznala počitka in je tudi nihče ni mogel odvrti od tega, da bi prenehala z njim in se predala mirnejšemu življenju. Tako si je nakopala težko bolezen, ki je pa tudi ni ovirala, da ne bi nadaljevala s svojim požrtvovalnim delom za vse, ki so bili v potrebah in stiskah.

Končno jo je bolezen vrgla na bolniško posteljo. Dne 6. novembra 1951 so nad njo zdravniki v Polikliniki Presidente Peron izvršili operacijo, katero je srečno prestala, toda zdravje se ji ni več povrnilo. Zadnjikrat je v javnosti nastopila 4. junija t. l., ko je spremljala svojega soproga predsednika generala Juana D. Perona k zaprisegi v palačo narodnega kongresa ob nastopu njegove druge predsedniške poslovne dobe. Narod ji je tedaj — kokor vedno — prirejal navdušene ovacije.

Od tedaj naprej svoje bolniške sobe v predsedniški rezidenci ni več zapustila. V njej je tudi umrla stara komaj 33 let.

Zadnji trenutki gospe Eve Perón

Gospa Eva Peron je umrla v svoji sobi I. nadstropja v predsedniški rezidenci na Av. Libertador S. Martin. Zad-

nje ure njenega življenja so bili neprestano zbrani okoli njene bolniške postelje njen soproga predsednik republike gral Juan D. Peron, njena mati gospa Juana Ibarguren de Duarte, njene sestre ga Blanca Duarte, vdova po Alvarez Rodriguez-u, ga Elisa Duarte, vdova po Arrieta in ga Erminda Duarte de Bertolini, njen brat Juan Duarte, njen svak Olando Bertolini, guverner prov. Buenos Aires Carlos V. Aloe, ministri: za zveze Oscar R. Nicolini, za tehnične zadeve Dr. Raul Mende, za polit. zadeve Dr. Roman Subiza, glavni tajnik CGT José Espejo, predsednik poslanske zbornice Dr. Campora, drž. podtajnik za informacije Raúl Alejandro Apold, Atilio Renzi in Rev. Herman Benitez, ki je prejšnji petek previdel visoko bolnico ter ji podelil sv. zadnjo popotnico, v soboto zvečer jo pa mazilil s sv. poslednjim oljem.

Takoj po objavi smrti gospe Eve Peron so prihitali v predsedniško palačo še ostali ministri zvezne vlade in buenosaireski nadškof kardinal Santiago L. Copello, buenosaireski župan Sabaté in so izrekli svoje globoko sožalje predsedniku republike generalu Peronu ob težki izgubi življenske družice in najzvestejše ter najpožrtvovalnejše sodelavke.

Todos los Eslovenos quienes en la noble Argentina después de la última guerra encontraron su nueva Patria y con ellos nuestro diario se asociaron con el verdadero sentimiento nacional ocasionado por el fallecimiento de la esposa de su Excelencia el Presidente de la Nación, general Perón. El papel de la Señora Eva Perón en la vida política y social de la Nación Argentina es tan ilustre y ejemplar para todo el mundo que el enorme pesar por su pérdida pasa las fronteras argentinas conmoviendo todo el mundo.

Evita y la gente del pueblo hicieron causa común en los cambios de orden político y social; enormes prodigios de sus éxitos le conquistaron la declaración de que era la Jefa espiritual de la Nación Argentina. Medidas especiales de instituciones parlamentarias y gremiales han decidido de inscribir su nombre en un monumento nacional. La inmensa gratitud grabada en los corazones de la gente humilde y trabajadora está ya construyendo los monumentos en todos los hogares argentinos.

La señora Eva Perón ha legado muchas obras más duraderas e impresionantes que cualquier monumento de piedra. Entre quienes recuerden Señora Eva Perón lo harán también muchos extranjeros que han recibido ayuda a través de su Fundación. Esas sus nobles expresiones abundan en su libro "LA RAZON DE MI VIDA" y no podría ofrecerse un mejor monumento a la dama fallecida que una determinación nacional de asegurar la perpetuación de tan espléndidos servicios para el pueblo.

Vsi Slovenci, ki so po drugi svetovni vojni v svobodoljubni Argentini dobili svojo novo domovino in z njimi naš list, so se z vsem srcem pridružili globokim čustvom, ki prevevajo argentinski narod ob smrti soproge Njegove Ekselence Predsednika Republike, generala Perona. Pomen in vloga gospe Eve Peron v političnem in socialnem življenju argentinske republike sta tako odlična in vzgledna za ves svet, da neizmer-na žalost prehaja meje republike in zajema ves svet.

Evita in argentinski narod sta bila povezana v eno v vseh spremembah političnega in socialnega značaja; ogromni uspehi njenega dela so ji izvojevali oznako, da je bila in ostane duhovna voditeljica argentinskega naroda. Parlamentarne in strokovne ustanove so sklenile vklesati njeno ime v nacionalni monument. Toda neizmer-na hvaležnost v srcih vseh revnih in vseh delavnih ljudi ji že gradi posebne spomenike v vseh argentinskih domovih.

Gospa Eva Peron je zapustila mnogo del in stvaritev, ki so trajnejše in bolj bleščeče ko katerikoli spomenik iz kamna. Lep spomin na gospo Evo Peron bodo poleg vseh Argentinec ohranili tudi vsi tujci, ki so tudi iz naših vrst in so prejeli podporo v ustanovah, ki nosijo ime Fundación Eva Perón. Visoka čustva plemenitosti prevevajo njeno knjigo "SMISEL MOJEGA ŽIVLJENJA" in najlepši spomenik nanjo je sklep vsega argentinskega naroda, ki zagotavlja, da se bodo trajno ohranile vse njene ustanove, ki služijo sreči naroda.

EVA PERON SI JE S SVOJIM DELOM POSTAVILA NAJLEPSI SPOMENIK

Kakor poročamo na drugem mestu je gospa Eva Peron umrla zelo mlada. Stara je bila komaj 33 let. V dobrih sedmih letih je v Argentini ustvarila dela, ki bodo ostala trajna in najlepši spomenik njene požrtvovalnosti, odločne borbenosti za pravice trepih in ubogih, prodornosti duha, njene brezmejne predanosti idejam, s katerimi je započel obnovo delo v Argentini njen soproga predsednik republike general Peron in njene velike ljubezni do otrok ter zapuščenih in vzgled nesebične ter globoke domovinske ljubezni.

Med največja socialna dela gospe Eve Peron spada brez dvoma njena socialna ustanova Fundación Eva Perón, ki je pod njenim osebnim vodstvom lajšala bedo, kjer jo je zasledila in kjer je bilo potrebno. Njena ljubezen do trepih ni zajela samo bolnice in bližnjih provinc, ampak je segla tudi v najbolj oddaljene predele republike na severu in jugu. Delovanje te socialne ustanove se pa v samaritanski službi trpečemu narodu ni omejevalo samo na Argentino, ampak tudi na vse druge narode v svetu, če jih je kedaj zadela kaka nesreča. Za to soc. ustanovo se je vsa žrtvovala in je v svojem delovnem kabinetu prebila tudi brez števila noči.

Gospa Eva Peron je s svojo socialno ustanovo postavila nadalje šolo za vzgojo bolniških strežnic. Dosedaj jo je v njenem dvehletnem obstoju že absolviralo nad 2.000 deklet, šolo za bolničarke, ki jo je prav tako zgradila pa je dosedaj že končala nad 6.000 učenk.

Načelo predsednika grala Perona, da v novi Argentini uživajo privilegije samo otroci, je gospa Eva Peron izvajala z vso svoje ljubeznijo. Po republiki je po-

stavljala moderna otroška zavetišča in otroške vrtnice. Da bi omogočila vsem šolobveznim otrokom potrebno izobrazbo, je začela po republiki graditi šole povsod tam, kjer jih še ni bilo. Postavila si je načrt, da bo s svojo soc. ustanovo zgradila 1.000 modernih ljudskih šol. V glavnem je načrt že tudi izvedla. V samem Buenos Airesu si je pa postavila prelep spomenik s najmodernejšima naseljenjema za mladino. S sredstvi svoje soc. ustanove je najprej zgradila Mesto otrok, nato pa še Mesto dijakov. Obe mesti sta kakor pravljici. Za uradnice, ki v Bs. Airesu nimajo svojih staršev, je dala postaviti moderen Dom za uradnice, v katerem imajo po zmernih cenah lahko stanovanje in prehrano. Povsod je odpirala tudi trgovine.

Na najbolj plemenit način je pa izrazila svojo ljubezen do nižjih slojev s tem, da je začela graditi najmodernejša zdravilišča in poliklinike. In to po celi republiki. Omenjamo samo največje polikliniki Presidente Peron na Avellanedi in "17 de Octubre" v kraju 4 de Junio v prov. Bs. Aires, ki bi bila morala biti odprta 19. t. m., pa je bila ta slavnost radi njenega slabega zdravja preložena.

Ostalo njeno udejstvovanje se je raztezalo na vsa področja javnega življenja. Tako se je 6. julija 1947 podala v drž. misiji na obisk v Španijo, kjer je bila povsod navdušeno sprejeta. Tedaj je obiskala tudi Italijo. Papež Pij XII. jo je sprejel v posebni avdienci. Za Italijo je bila na obisku še v Franciji in nato na Portugalskem. Ob vrnitvi se je ustavila v Rio de Janeiro in je bila častni gost na zasedanju ameriških držav.

Doma je vodila borbo za izenačenje (Nadaljevanje na 2. strani)

SREDI MORJA ROŽ NA MRTVAŠKEM ODRU

Truplo gospe Eve Peron so po njeni smrti položili v umetniško izdelano dragoceno krsto iz cedrovine. Prste sklenjenih rok, v katerih drži križ ji prepleta dragocen rožni venec. Krsto z Evo Peron so položili na mrtvaški oder. Ves čas je bil ob njej njen soprog predsednik general Peron z ostalimi njenimi sorodniki. Gral Peron je sam njeno truplo posul s prelepimi orhidejami.

Od težkih začetnih borb do najvišjih priznanj

Javno udejstvovanje gospe Eve Peron je bilo kronano z velikimi uspehi. Težka je bila pot do njih in premagati je bilo treba polno ovir v deželi, katere gospodarstvo je slonelo na strogo kapitalističnih osnovah. Pa je borba za izvedbo socialne pravičnosti zmagala na celi črti. Ti uspehi so gospe Evi Peron, ki je stalno ponavljala, da je samo najnižja sodelavka v gibanju svojega soproga generala Perona za preporod Argentine, prineslo najvišja priznanja. Najlepše je gotovo to, da ji je narod vračal ljubezen za ljubezen, zvestobo za zvestobo. Tako je postala ljubljena delovnih množic: Evita.

Hvaležno ljudstvo ji je hotelo tudi vidno izreči svoje priznanje. Hotelo jo je za podpredsednico republike, pa je to čast odklonila. Peronistična stranka ji je nato podelila najvišje odlikovanje, pa tudi CGT. Narodni kongres je izglaval zakon, s katerim jo je proglasil za Duhovno voditeljico republike in nedavno ji je z zakonom podelil najvišje argentinsko odlikovanje, ki ga lahko dobe samo suvereni, t. j. pravico do nošenja ogrlice Reda Osvoboditelja generala San Martina. Narodni kongres je izglasoval tudi še za njenega življenja zakon o postavitvi spomenika, ki bo sedaj po časopisnih poročilih tudi mavzolej, v katerem bo tudi njen zadnji dom. Dan 22. avgusta 1951, ko je bila proglašena za kandidatino za podpredsednico republike, pa te časti ni sprejela, je proglašen za dan odpovedi, Avda 9 de Julio, na katerem je bilo to mogočno zborovanje se bo pa od 22. avgusta t. l. naprej imenovala Avda Eva Peron.

To so domača odlikovanja. Številna so pa tudi inozemska, ki potrjujejo, da je njeno javno udejstvovanje prekoračilo meje domovine in je bilo upoštevano tudi drugod. Tako je prejela meksikansko odlikovanje reda Orla Azteca. Španija ji je podelila Veliki križ Ogrlice reda Izabele Katoliške, Republika Dominicana ji je izročila svoje najvišje odlikovanje, Sirija ji je poklonila odlikovanje reda Omejadov, papež Pij XII. ji je ob priliki posebne adreke izročil zlat rožni venec, za njenega soproga generala Perona pa visoko cerkveno odlikovanje, nizozemska kraljica ji je poslala visoko odlikovanje Veliki križ reda Orange Nasau, francoska vlada medaljo častne legije, Brazilija Veliki križ reda Cruzeiro do Sul in Peru Veliki križ reda del Sol del Peru.

(Nadaljevanje s 1. strani)

političnih pravic med moškimi in ženskami. Uspešno jo je dobojevala leta 1947. Dne 23. sept. 1947 je pred množicami naroda bil prebran zakon, ki ga je narodni kongres že bil sprejel, po katerem so žene v Argentini dobile vse politične pravice.

Naslednje leto — 28. avgusta — je bila v ted. tajnistvu za delo in soc. skrbstvo slavnost, na kateri je bil proglašen dekalog o pravicah starosti in izročena generalu Peronu. Po tem zakonu imajo stari ljudje v Argentini vso drž. podporo in zadnje dni svojega življenja preživljajo v modernih zavodih, ki z običajnimi hiralnicami nimajo nič skupnega. Prvi zavod za stare ljudi je soc. ustanova gospe Eve Peron postavila v Burzaco v prov. Bs. Aires in mu je dala ime Coronel Peron kot spomin na polk. Perona, ki je začel izvajati soc. skrbstvo v podt. za delo in soc. skrbstvo. To poslopje je zgrajeno na prostoru 32 hektarjev.

Kot močna in dinamična politična osebnost je gospa Eva Peron začela v Argentini politično organizirati v peronističnem gibanju tudi žene ter je ustanovila Žensko Peronistično Stranko točno tri leta pred svojo smrtjo, 26. julija 1949 in je bila tudi njena predsednica.

Stalno je delovala tudi pri raznih listih ter je napisala tudi knjigo "La Razón de mi Vida — Smisel mojega življenja". Knjiga je izšla 15. oktobra 1951 in je do danes prevedena že v celo vrsto jezikov.

V nedeljo dopoldne je Evita nastopila mrtva pot, ki jo je prej v življenju tolikokrat prevozila. Iz predsedniške rezidence so jo prepeljali v njeno delovno sobo v min. za delo in soc. skrbstvo ter jo tam položili na mrtvaški oder. Po vseh ulicah, koder se je pomikal žalni prevod, so ob obeh straneh bile strnjene ogromne množice naroda ter so z nemim molkom izkazovale zadnjo čast svoji Eviti, ki so si jo izbrale za svojo

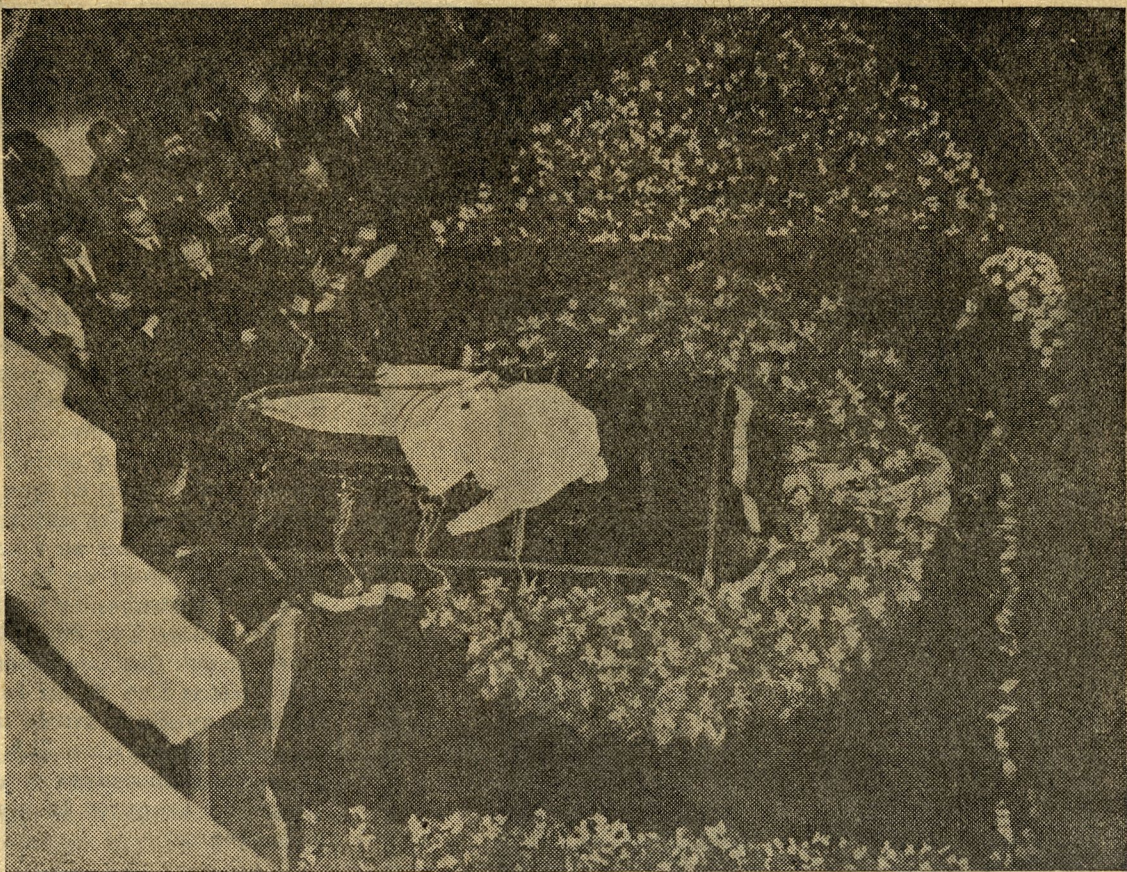
kraljico.

Na prošnjo predsednikov poslanske zbornice in senata je predsednik general Peron odredil, da bodo za en dan položili Evo Peron na mrtvaški oder tudi v kongresni palači.

Od nedelje dopoldne, ko so krsto z Evo Peron položili na mrtvaški oder v min. za delo in soc. skrb. prihajajo neprestano tja venec za vencem. Že v nedeljo jih je bilo toliko, da v min. ni bilo več prostora zanje in so jih zato začeli pripenjati na železne vrvi na zun. straneh min. V ponedeljek so bile vse stene min. že do prvega nadstropja obložene z njimi. Prihajajo pa še vedno novi.

Samo do ponedeljka je pripravilo 1500 buenosaireskih cvetličarn 50 milijonov nageljev, 25 milijonov tkzv. belih "škrniceljev" in 15 milijonov krizantem. Vse to cvetje je bilo že uporabljeno za venec in za okrasitev mrtvaškega odra. Neprestano pa prihajajo v Bs. Aires nove ogromne pošiljke cvetja.

Kaj takega Argentina še nikdar ni doživela v vsej svoji zgodovini.

Gospa Eva Peron med orhidejami generala Perona na mrtvaškem odru

Ogromne množice kropilcev

Takoj po položitvi Eve Peron na mrtvaški oder v ministrstvu za delo in soc. skrbstvo so se že v dopoldanskih urah v nedeljo začele pred tem min. zbirati velikanske množice naroda, ki so prišle kropit svojo ljubljeno. Gneča v nedeljo dopoldne je bila tolikšna, da so pohodili tri ljudi, ki so za dobljenimi poškodbami umrli. Več polic. stražnikov je bilo tudi ranjenih.

Naval ljudi se v ponedeljek in naslednje dni ni prav nič zmanjšal ter še vedno prihajajo nove množice, ki hočejo od blizu videti Evo Peron in ji reči zadnji Zbogom, v slovo. Ljudje se po raznih avenidah uvrščajo v šesterostope in v dolgih vrstah čakajo po cele dneve in noči, samo, da pridejo lahko kropit Evo Peron. Te vrste z množicami ljudi so dolge po več kilometrov. Policiji pomagajo

vzdrževati red vojska in oddelki gasilcev.

Spričo takega navala ljudi, ki bi radi izkazali zadnjo čast svoji zaščitnici in dobrotnici, je predsednik gral Peron odredil, da bo truplo Eve Peron ostalo na mrtvaškem odru tako dolgo, da se bodo lahko vsi, ki bodo to hoteli, poslovili od nje. Tako je bil tudi odložen pogreb, ki je bil prvotno določen za torek popoldne. Pa tudi to sporočilo ljudi ni zadržalo doma.

Nove množice neprestano prihajajo od vseh strani. Naval ljudi je tako velik, da je samo do torka v gneči zadobilo razne poškodbe nad 3.000 ljudi. Več oseb pa so v gneči zopet pohodili in so radi poškodb umrle. Za pomoč ljudem v nesreči je na tem prostoru stalno v službi nad 60 zdravnikov s potrebnim številom strežnega osebja in ambulantnih vozil.

Eva Perón bo pokopana z najvišjimi državnimi častmi

Evo Peron bodo začasno položili k večnemu počitku v grobnici, ki jo pripravljajo v palači CGT, nato jo bodo pa prenesli v spomenik-mavzolej, ki ga bodo postavili v Bs. Airesu.

Po sklepu vlade bodo Evi Peron pri pogrebu izkazali vse časti, ki pripadajo aktivnemu predsedniku republike. Zato bodo na pogrebu sodelovale vse vrste argentinske vojske — t. j. vojska, morarica in letalstvo. Vojska bo po vseh ulicah napravila dvojne špalirje, krsto ovito v narodno zastavo bodo pa vozili na topovski lafeti.

Med pogrebom bodo Evi Peron izkazale zadnjo čast eskadrile letal, v katerih bodo sodelovala letala vseh vrst.

OB KRIZI V EGIPTU IN PERZIJI

Težke krize pretresajo ves muslimanski svet. V New Yorku se arabskih in azijskim državam ni posrečilo spraviti tuniškega vprašanja pred posebno skupščino Združenih narodov. Arabska liga ni mogla zbrati 30 podpisov, ki so bili potrebni, da bi se sklicala izredna skupščina Združenih narodov in obsodila zadržanje Francozov v Tunisu. — V Kairu je kralj Faruk postavil v odstavljaj vlade, ker se Angleži niso odločili, da bi ga toliko podprli, da bi se zadovoljivo uredil odhod angleških čet iz Suez in da bi se Sudan dodelil Egiptu. — V Teheranu se je skušala okrepiti opozicija proti Mosadegu v parlamentu, toda razsodišče v Haagu se je odločilo za perzijsko stališče v petrolejskem sporu z Anglijo in vprašanje trgovanja s perzijskim petrolejem je spet bolj oddaljeno od zadovoljive ureditve, kakor pa je to bilo kdajkoli poprej.

KRIZA V KAIRU IN TEHERANU NA VIŠKU

Koje egiptski kralj Faruk odstavil spet eno svojih vlad, ga je prejšnji teden čez noč presenetil general Naguib, ki je izvedel v Kairu vojaški puč in si s tem prilastil toliko oblasti, da je lahko kralju, ki je bil v svoji poletni rezidenci v Aleksandriji, diktiral, koga mora postaviti za predsednika vlade. Naguib je določil za predsednika vlade Ali Maherja pašo in po prvih dneh nastopa vlade terjal od kralja, da se mora odpovedati še nekaterim svojim vladarskim predpravicam. Faruk je sicer imenoval Naguiba za maršala, toda na odvzem svojih glavnih pravic ni pristal in je raje odstopil. Še isti dan se je v kraljevski palači v Aleksandriji odigrala drama, ki jih člo-

vestvu nudi samo orientalski svet s svojo bujnostjo in s svojim bogastvom. Ko je predsednik vlade Ali Maher paša po Farukovem odstopu prišel v kraljevsko palačo, da bi se od kralja, ki je odhajal v begunstvo, poslovil, je našel vrata zabarikadirana. S policijo je vrata prebil in ravno se ujel kralja, ki je v bleščeči uniformi admiralu bežal čez vrt na jahto, ki je čakala nanj na obali na koncu vrta. Kralj je bežal, za njim pa je bežal čez vrt Ali Maher paša in ker je bil kralj poleg svoje osebne obsebnosti še obtežen z uniformo in kar je bilo na njem, ga je Ali Maher le ujel in ga zadržal pod drevesom dobrih dvajset minut za zadnji pogovor. Nato je jahta z odstavljenim kraljem odplula, s seboj pa je kralj odpeljal novega kralja Egipta Ahmeda Fuada, ki je šest mesecev star in ko je bila barka že dovolj daleč od obrežja, so v Kairu objavili številke, ki obkrožajo to barko na begu: Faruk ima v USA naloženih 10 milijonov dolarjev, v švicarskih bankah je še več, mnogo milijonov dolarjev je v italijanskih bankah, jahta pa se ni skoraj potapljala pod vodo zaradi tega, ker je vozila s seboj dva kralja, ampak zato, ker jo je Faruk vse založil z zlatom in dragim kamenjem in svoji osebnim zakladom.

V Teheranu pa so okoli vladarjevega dvora postavili poseben kordon tankov in težko oboroženih oddelkov topništva in pehote. Drugi najbogatejši vladar muslimanskega sveta Reza Šah Pahlevi se je hotel otesti Mosadega, ker je ta od njega terjal, da mu mora dati v roke poveljstvo nad perzijsko oboroženo silo. Reza Pahlevi je hotel proti Mosadegu postaviti za predsednika vlada Gvavama Sultanega — pa se je poskus krvavo ponesrečil in sedaj je Mosadeg tudi go-

spodar perzijske oborožene sile; njegov prvi ukrep je bil, da je Rezo Pahlevija zastražil v njegovem dvoru.

ZATON EVROPSKE PREMOČI

Kriza v Perziji in v Egiptu pa je le drobec velike krize, ki se razvija v vsem muslimanskem svetu in ki se je začela, ko se je muslimanski svet razočaral nad politiki, ki so bili propagatorji evropskih metod vladanja v Afriki in Maliji Aziji. Ko je propadal sultanat v Carigradu, so v Turčiji, Egiptu, Siriji, Transjordaniji, Iraku in Perziji prevzeli vodstvo državnih poslov možje, ki so bili prepričani z idejami evropskega liberalizma in pozitivizma. Kralji in njih ministri so se začeli ravnati po načelih evropskega romantičnega nacionalizma, začele so se ustanavljati nacionalne države, upravno, sodno in družabno ureditev so začeli odrediti principi evropskih in socialnih reformatorjev — vse na v veliki nameri odpraviti iz muslimanskega življenja premoč korana, ki je v dobi carigradskega sultanata urejal vsem Mohamedovim pripadnikom vse njih nacionalno in socialno delo in čustvovanje. Koran so skušali tako "modernizirati" učenci evropskih univerz, ki so se hoteli še držati korana, toda iz njega ustvariti novim arabskim državam zakon, ki bi njih politično življenje postavil na tako moderno podlago, da bi mogle korakati vstrie z ostalimi državami in narodi na svetu. Ti reformatorji so se nenasitili glavnih muslimanskih univerz v Kairu in Alžirju in da bi bili kos dotedanjim učiteljem na obeh univerzah, ki so bili predvsem teologi in vrhovni razlagalci korana, so si nadeli ime "ortodoksnih juristov". Skupina iz te generacije "juristov" je v Egiptu prevzela vodstvo wafdistične stranke in izvojevala tako pozicijo Egiptu, da je postal

Žalovanje za Evo Perón

Sporočilo o smrti Eve Peorn je napravilo v Buenos Airesu in po celi republiki najgloblji vtis. Globoka žalost je takoj objela vse velesmesto. V Bs. Airesu in po drugih mestih so gledališča in kinodvorane takoj prekinile s predstavami, po nočnih lokalih je pa utihnila razigrana godba. Na vse strani se je samo širil glas: Evita je umrla.

Glavni tajnik CGT Espejo je v slovo umrli Evi Peron v imenu argent. delavskih množic spregovoril v soboto zvečer ginjlive besede. Povdarjal je, da je z njeno smrtjo legla črnina na srca ubogih ne samo v Argentini, ampak tudi v svetu.

V soboto zvečer so radijske postaje v Argentini v slovo gospe Evi Peron imele tudi še globoko občuteno oddajo, ki jo je pripravilo Drž. podtajništvo za informacije.

V nedeljo zjutraj so vsi listi izšli črno-obrobjeni in so skoro vse svoje strani posvetili samo Evi Peron. — Za liste so se ljudje trgali in so bili vsi razprodani, čeprav so izšli v večjih nakladah in večjem obsegu kakor navadno.

Vsa javna poslopja so izobesila narodne zastave na pol droga. Tako bodo vihrale 10 dni. Vlada je proglasila narodno žalovanje. Zvezna vlada bo žalovala 30 dni. V ponedeljek in torek je po celi republiki v znak žalosti počivalo vse delo. V Buenos Airesu gore po vseh ulicah noč in dan obločnice, ovite v črno tančico. Vsa javna vozila imajo narodne zastave ovite v črnino.

Buenosaireski nadškof kardinal Copeello je v znak žalosti za umrlo E. Peron odredil, da po vseh cerkvah v njegovi nadškofiji vsak dan znove za njo.

Po cerkvah berejo maše za pokoj njene duše. Enake odredbe so izdali za svoje škofije vsi ostali argentinski škofje.

Dan smrti Eve Peron, t. j. 26. julij je v Argentini proglašen za dan narodne žalosti.

Smrt Eve Peron pa ni samo zavila v žalost Argentine, kjer narod globoko sočustvuje s predsednikom republike general Peronom, ampak tudi inozemstvo. Predsedniki in vladarji vseh držav na svetu izrekajo brzojavna sožalja predsedniku republike gralu Peronu radi smrti njegove življenske družice, Evite. Med prvimi so poslali sožalne brzojavke, papež Pij XII, predsednik USA Truman, angleška kraljica Elizabeta, nizozemska kraljica Julija, predsednik francoske republike Auriol, italijanske republike Einaur in švedski kralj Gustav.

Egipt vodilna država muslimanskega sveta. Po prvi svetovni vojni so bili tudi oni tisti, ki so priborili posebno mesto Siriji, Libanonu, Iraku in Perziji, njih vrhovni vzglednik pa je bil Kemal Atatürk v Turčiji, ki je tudi obnovil Turčijo na ta način, da je odstranil stare tolače korana in nekaj določb korana celo zatrl ali moderniziral.

Ljubimkanje z Evropo se je pred drugo svetovno vojno nadaljevalo in mladina je odhajala na evropske univerze, toda v glavnem v Italijo in Nemčijo; iz teh šol pa so se vračali domov ustanovitelj posebnih oboroženih političnih formacij, ki so se začeli oblačiti v srajce raznih barv. Začela se je širiti propaganda proti Angliji in Franciji, stari u žaljeni tolači korana so se zvezali z mladimi nacionalističnimi fanatiki: univerzi v Kairu in Alžirju sta kmalu bili očisti "ortodoksnih juristov" in vrnjeni teologom, v politiki pa so prevzemali vodstvo fanatiki fašistične smeri. Sedanjí predsednik egiptске vlade Ali Maher paša pripada tej skupini in je bil vso drugo svetovno vojno zaprt, ker je bil znan kot pristaš nacizma.

Druga svetovna vojna je prinesla arabskim državam polno kupo razočaranja. V Palestini je nastala židovska država, zahodne evropske vlade pa so odklonile vse predloge za osamosvojitve arabskih rodov na političnem in gospodarskem polju. V UNO je sicer danes že 14 držav, ki so muslimanske tvorbe, toda na vrata trka še 6 drugih muslimanskih in arabskih skupin, ki terjajo svojo osvoboditev izpod francoskega ali angleškega nadzorstva in vso enakost v družbi ostalih suverenih narodov na svetu. Čimbolj se v Londonu in Parizu unira to, tembolj se dvigajo oznanjevalci panislamizma, ki terjajo zase ves svet,

(Nadaljevanje na 3. strani)

IZ TEDNA V TEDEN

USA: V USA se je po 53 dneh končala splošna stavka delavcev v jekleni industriji, ki je zajela 650.000 delavcev in nad dva milijona drugih delavskih moči, ki delajo v podjetjih, odvisnih od jeklene industrije. Škode je stavka povzročila državi 4500 milijonov dolarjev, "več, kakor bi je mogel napraviti državni kateri koli sovražnik v več mesecih z najhujšim bombardiranjem". Stavkujoče delavstvo je dobilo povišico 16 dolarških centov na uro, kakor je zahtevalo. — Truman je pomilostil na dosmrtno ječo atentatorja Collaza, kateri ga je novembra 1950 skušal umoriti. Collazo je bil obsojen za 1. avgusta na električni stol. — Po zadnjih poročilih namestnika Eisenhower v slučaju izvolitve za predsednika podeliti newyorškemu guvernerju Deweyu mesto zunanjega ministra v svoji vladi. — Iz New Yorka je odpeljala prva ladja z vojaškim materi-

jalom za južnoameriške države, ki ga bodo dobile na podlagi vojaških pogodb, ki so jih sklenile z USA. V slučaju vojne bo naloga teh držav z lastnimi sredstvi in s temi pošilkami zavarovati lastne meje in pomorske poti v južnem Atlantiku pred sovražnikom. — V organizaciji ZN so sprejeli kot četrti uradni jezik tudi španščino. Uradni jeziki so doslej bili: angleščina, ruščina in francoščina. — V Washingtonu je umrl 48 let star senator McMahon, predsednik dvoborniškega odbora za atomsko energijo.

MEKSIKO: Prestolnico države Meksiko so zajele velikanske poplave, ki jih je povzročilo deževje, katero je trajalo od sredine maja do zadnjih dni julija. Na desettisoče ljudi je ostalo brez strehe. Smrtnih žrtev ni bilo, pač pa se elasti boje epidemij.

ČILE: V Čilu je izbruhnila stavka u-

radništva in delavcev v električnih centralah. Delavstvo zahteva povišanje plač. Stavka je proglašena za nedoločen čas. Kontrola nad elektr. centralami je prevzela vojska. V Čilu je odstopila tudi vlada.

ANGLIJA: Šefa brit. tajne policije "M.I.5" Sir Percy Sillitreeja bo zamenjal dosedajni direktor brit. voj. tajne policije gen. Strong.

NIZOZEMSKA: Vladna kriza traja še dalje. Šef soc. stranke dr. Viljem Drees je kraljici Julijani vrnil mandat za sestavo vlade. Vlado sestavlja dr. Beel, član. kat. stranke in biv. notr. min.

ZAH. NEMČIJA: V Čile je odpotovala delegacija zahodne nemške vlade radi naselitve večjega števila nemških delavcev in kmetov v Čilu. Iz Čila bo komisija z isto nalogo odpotovala v Brazilijo. Po sklepu vlade bo v Zahodni Nemčiji 7. september dan ustave in kot tak narodni praznik.

POLJSKA: Kom. parlament je "soglasno" sprejel novo ustavo.

ITALIJA: It. zun. ministrstvo je objavilo tajne dokumente od leta 1861 do

septembra 1943, t. j. do sklenitve premirja med Italijo in zahod. zavezniki. Med objavljenimi dokumenti sta tudi dve Musolinijevi pismi Hitlerju, v katerih Hitlerja prepričuje, da bo Italija mogla vstopiti v vojno šele leta 1942, t. j. po svetovni razstavi, ki jo je pripravljala v Rimu. V tem času je Musolini nameraval spopolniti svojo orožitev in prenesti vojno industrijo s severa na jug itd. — Voj. minister Pacciardi je zanimal poročila nekaterih rimskih listov, da se je ital. znanstveniku Loschiju posrečilo izvesti eksplozijo hidrogenske bombe nekje v Italiji.

VATIKAN: Papež Pij XII. je iz Castelgandolfa poslal kongresu "Socijalna tedna", ki ga prirejajo v francoskem Dijonu, apostolsko pismo, v katerem poziva svet na pravičnejšo razdelitev dobrin med narodi in posamezniki.

KOM. KITAJSKA: Maocung je dal zapreti Nanchangskega škofa Ču Či Sina ter mu predložil izpust iz zaporov, če se da proglasiti za kitajskega papeža. Škof je ponudbo odklonil ter je po zadnjih poročilih v ječi umrl.

Slovenski Katoliški shod v izseljenstvu

Ob šestdesetletnici Prvega slovenskega katoliškega shoda, ki je bil avgusta 1. 1892, se bo letos od 15.-17. avgusta vršil v Buenos Airesu Katoliški shod slovenskih izselencev. Odseki, ki ga pripravljajo, so že več mesecev na delu. Resolucije, ki bodo katoliškemu shodu predložene v potrditev, so že sestavljene. V okviru Katoliškega shoda se vrše nedeljo za nedeljo razne prireditve, ki vanj uvajajo. Shod sam pa se bo začel na praznik Vnebovzvetja prebl. Device Marije (15. avgusta), pod katere varstvom stoji. Glavni shodni dan bo v nedeljo 17. avgusta. Prireditve bo v Don Boscovem zavodu v Ramos Mejia. Podrobni dnevni red bomo še objavili. Že danes pa vabimo vse katoliške Slovence v Argentini, da se shoda udeležijo.

Glavni pripravljalni odbor

šče v Medvodah, Karol Madvešek, uslužb. OLO v Trbovljah, Mitja Kunaver, pilot-lovec, se smrtno ponesrečil v Celovcu. Primožek Ambrož na Viču in Fani Čebulj, roj. Zupan v Kamniku.

"Potrošniki se ne damo goljufati". Pod tem naslovom napadajo ribniške gospodinjke podjetje za preskrbo železničarjev, ki je poslalo svoje blago na prodaj tudi v Ribnico. Napovedi, da bo v Ribnici prišla večja pošiljka moke, so bili ljudje zelo veseli, ker je tam že dalj časa ni bilo mogoče dobiti. Ob prihodu pošiljke je bil naval gospodinj zelo velik. Kljub močnemu dežju so ženičice čakale tudi do 5 ur. Ko so z moko prišle domov in so z nje spekle kruh, so doživele veliko razočaranje, ker je bil grenak in neužit. Nekatere gospodinjke so se z moko hotele preskrbeti in so je kupile do 100 kg. Sedaj je ne morejo rabiti. Med ljudmi je radi tega veliko nezadovoljstvo, ker komunisti prodajajo tudi navadno rženo moko za "enotno fino moko".

Katoliški shod

Odsek za misijone in zedinjenje Zborovanje v nedeljo 3. avgusta v Ramos Mejia

Ob štirih pop. molitvena ura za misijone in zedinjenje, nato pa ob petih v dvorani zborovanje. Govore prelat dr. Odar, prof. Lojze Gerzinič, prof. dr. Franc Jaklič in drugi.

Katoliški Slovenci — vabljeni!

(Nadaljevanje z 2 strani)

kjer živi muslimanski vernik; in ta svet se raztega od sredine Balkana do Mavretanije v Afriki in od Tangerja ob Atlantiku do Indonezije in obal kitajskih morja v Pacifiku. Krivdo za njih razočaranje nosijo tisti vladarji in politiki v arabskem svetu, ki so se naučili protikoranskih zmot na evropskih univerzah in hočejo vladati po njih. In zato padajo prestoli in glave in se ponavljajo teroristični unori in vseh arabskih in muslimanskih prestolnicah.

OKVIR MODERNEGA PANISLAMIZMA

Povratak k ortodoksnemu življenju po koranu pa se naj izvede z različnimi sredstvi. Veliko vlogo med temi sredstvi pa igra teror in umor, ki ga je muslimanska zgodovina sicer polna. Toda tokrat so se moderni organizatorji odločili za posnemanje metod in organizacijskih teorij komunizma. Med muslimanskimi verniki vjhra danes sapa konspirativizma in vohunstva, ki skuša na podlagi trojk in posebnih obveščevalnih centrov okrepiti muslimansko akcijo verskega prepoveda. Vse te ogromne mreže pa se je polastila skupina tradicionalnih muslimanskih teologov in poli-

tikov, ki so odločeni izvesti vso reformo samo po določbah korana. Na verskem področju je vodja vsega tega gibanja bivši jeruzalemski mufti Husein Ali, na vojaškem in političnem pa Abdel Krim in njegova okolica. Kako močna je ta skupina, se vidi najbolj iz tega, da se jim je e posrečilo organizirati dosedaj tri panislamske kongrese v Karačiju, prestolnici Pakistana. Glavni kongresi so bili leta 1949, 1950 in 1951. Resolucije pa terjajo predvsem: 1. izgon vseh evropskih kulturnih in gospodarskih misij iz muslimanskih dežel; 2. za vse pripadnike muslimanske veroizpovedi se naj v vseh muslim. deželah uvede enotno "muslimansko državljanstvo" in verska pripadnost Islamu bodi edino merilo za politične pravice v vseh muslimanskih in arabskih deželah.

Ako se te reforme kdaj začno izvajati, tedaj bo ves ta svet zaprt vsem tujim tokovom in strujam, ki so se v veliki meri oplajale tudi z vrednotami krščanske kulture in civilizacije. Med vodilnimi politikami v Karačiju samem so sicer na delu skeptiki, ki dajejo nad tezami tega verskega fanatizma, ki se skuša zazidati v okove korana in obsojiti na smrt vse pridobitve moderne civilizacije. Zato se željno ozirajo za novim "prerokom", ki bi naj v sestav korana prinesel tak pretres, kakor ga je v zgradbo krščanstva zanesel Luter s svojo reformacijo v 16. stoletju. Toda Husein Ali in njegovi se tem nakanam posmehujejo: o trdnosti korana je nazadnje vedno odločalo bodalo ali pa svilen vrvice okrog vratu, ne pa kombinacije abecedarjev ali geometrija strojev moderne tehnične civilizacije. In tako se bo vrsta umorov in državnih udarov v Islamu nadaljevala še lepo dobo let.

SPOMINSKA PROSLAVA

60 letnice slovenskega katoliškega narodnega gibanja bo v nedeljo, 24. avgusta t. l. v cerkveni dvorani v Ciudadeli.

Na sporedu so zanimiva predavanja iz slovenske zgodovine v zadnjih 60 letih.

Pripravljani odbor

V. A.

TESNOBA NA LEDENIKIH

(ZGODBA IZ NAHUEL HUAPIJA)

"Koliko je ura?"

Boris si je dal opraviti z makaroni in petrolejskim kuhalnikom. Njegove male, gladke roke so nervozno begale med kuhinjskim priborom, raztresenim po ozki mizi in izgledalo je, da je vsa njegova pozornost osredotočena s pripravo zapoznelega kosila.

Grega, ki je leno ležal na spodnjem pogradu, je pogledal na uro.

"Pol treh", je dejal in se premišljeno dvignil. Počasi je zapel pisane gumbe črnega obrabljenega jopiča, in si videl še predvojne ljubljanske ulice, in si privezal preko spodnjega neobritega obraza, opečnega od višinskega sonca, kapuco veterne bluze. Nataknil je temna očala in poveznil na glavo zamazan klobuk, ki ni imel lastnika in se je valjal kdo ve koliko časa že po prahu osamljenega refugija. Odprl je vrata in se preril mimo cepinov in nahrbtnikov v tistojni luknji, ki je služila za nekako predsobo, do vhoda. Rezko je zaškripal železni zapah in že je butnila ostra mrzla sapa v opaljeno lice.

Ledenik se je kopal v umazani, sivkasti belini. V brezupni enoličnosti snega in megle je oko zastoj iskalo svetlejših in živejših prog. Grega je ježno zagodrnjal, ko se je spotaknil na nerodnem debelem kamenju, preskočil je krajno poč kamenite izbokline, na kateri je čepelo zavetišče, in že je stal na ledeniški gmoti. Zapadni veter je gonil s čilske strani v naglem tempu sive pajčolanaste oblake, da so butali ob pobočja mogočne gore, se plazili čez njene robove in slemenena ter begali preko nagubanih lede-

nih površin. Vrhovi so bili že več ur zakriti v megleno kopreno in na zahodu so se gomilile vedno večje množine črnih pošasti. Zdelo se je, da jim gora zapira prehod proti jasnejšim predelom, in se zato zaganjajo vanjo s takim besom in trdovratnostjo.

Proti vzhodu in jugu se je nebo zrcalilo še jasno in vedro. Bajerji v Pampi Lindi in jezera zaprta med gorskimi verigami so se svetlikala v soncu. Tudi greben, ki vodi proti čilskim močvirjem vurilškega prelaza, je bil brez megle. Toda ta svet, ki se je neprestano odkrival med meglenimi koprenami, se je zdel Gregi neskončno oddaljen, nerealen in brezpomemben. Občutil je, da je minula cela večnost, odkar je dobila polovica planinske družbe tja okoli poldneva zapustila pospravljeno kočino in so tudi njihovi nahrbtniki stali pripravljeni. Takrat so vsi mislili le na povratek v dolino, na sestop vdolž poteka Cauceque, proti reki Manso, na avtobus, ki jih čaka v Pampi Lindi. Dolina je takrat še obstojala in živela. Toda čim bolj je tekla čas, čim bolj so črnele megle, tem širje so se raztezali zakriti ledeniki, tem višje so kipeli nevidni vrhovi. V glavah trojice, ki je čakala na zavetišču, se je svet manjšal in manjšal, medtem ko je Tronador rasel v nedogled, zajemal njihove možgane, srca in živce, preprezal vso njihovo bit. Zdal o pol treh poldneva je že davno vse drugo odmrlo. Obstojala je samo še gora, grozeča in skrivnostna, nevidna in vendar pričujoča v svej svoji siloviti resničnosti.

Grega je strmel v sivino. Za hip so

vzvalovale megle, koprena se je pretgala in prikazale so se spodnje gube ledenika. Mrtvo in pošastno so zijale razpoke v beli površini. Fant je nervozno popravljal vrvice pri kápuci in bulil v ledeno puščobo. Nekatje ob robu njegovih misli se je pletlo otopelo začudenje. Mar je res to isti ledenik, ki je zjutraj blestel v žarkih prvega sonca kot srebrna preproga, nad njim pa so kipeli vrhovi Tronadorja v čarobni belini kot zakleti gradovi v deželi pravljice? Tiste temne, zamolke počti — mar niso sijale v prelivanju modrih in zelenih barv, da je človek nehoti postal na njihovem robu in osupel strmel v smaragdne globine? In tam zgoraj, v neprodni megli, ali res še vedno silijo v nebo oni sijoči vrhovi, ki so vabili in klicali v neomeževani lepoti, a so se zdaj pogreznili v mrak in temo, naslajajoč se v igri elementov, v besnenju viharja, v mrzli in kruti neizprosni usode?

Grega je zakričal. Vedel je, da je zastoj in prav dobro je dojmil vso svojo neznatnost in brezpomembnost. Klic je bežno odjeknil na ledeniku in že se je spet izgubila bela površina v sivem pajčolanu.

Zapah zavetišča je zaškripal in iz luknje se je izmotala čokata štefanova postava.

"Ali ni nič videti?"

"Nič." Beseda je zadobila zlokoben in trd izraz, da je neprijetno zadela na ušesa. Štefan je napravil dva, tri korake po kamenju.

"Ponje bo treba. Pojdi jest!"

Grega je še enkrat zapičil oči v meglo z nemo odločnostjo, kot bi hotel siloma poseči v neдрje neizprosne gore in ji izgrgati morečo skrivnost. Spet ga je obšel občutek nemoči in ničnosti. Obrnil se je in stopil za tovarišem v koč.

Prijetno je zadišalo po gorki jedi in na krožnikih so se kadili okusni makaroni. Boris je porinil kruh na mizo in godrnjal:

"Le kaj hodita v takem na vrh! Že zjutraj se je vlačilo precej oblakov okoli in kaj prida vremena si ni bilo obetati."

"Vsak vodnik obrne, če vidi prvo meglo na Principalu", je dostavil Grega. "Onadva pa gotovo nista. Zadnji dan je, zagrizla sta se, da dosežeta cilj."

"Ob osmih smo ju videli na vrhu promontorija", je povedal Štefan že desetič. "Mi smo se sončili na sedlu in Vladko gori je jodlal."

Ob osmih — da, takrat je bilo še jasno. Samo vetra je bilo dovolj in preveč. — Ob osmih! In izpod promontorija do koč nazaj ne bo več kot dve uri! Zdal bo kmalu tri — torej pet ur negotovosti! Ali res vzame tista preklicana Clausenova travesija toliko časa?

Od zaskrbljene trojice še nobeden ni bil na Principalu. Samo Grega je pred dvema dnevoma skupno z Vladkom dossegel promontorij, skalnat nos v jugovzhodnem grebenu, ki ga nizko sedelece loči od končne trikotne piramide najvišjega Tronadorjevega vrha. Od tam izgleda poslednja špica tako rekoč v dosegu roke. V vsej dolžini je videti slovit Clausenovo prečko, s strmimi kratkimi snežišči pokrito polico, ki vodi nad skalnatimi prevesami do položnejše ledene kape na konici Principala.

Tisti dan sta Vladko in Grega obrnila. Veter je bil tako močan, da ju je skoraj prevrnil in megle so se zavratno motale okrog zadnjega ledenega stožca. Nadaljevati pot se je zdelo malce tvegano, preložila sta pohod na boljše vreme. Tega ni bilo od nikoder in zadnji dan se je pokazalo nebo še manj naklonjeno in veter še močnejši. Kljub temu sta Vlad-

ko in Tirolec Hans že ob petih zjutraj odrinila s trdnim namenom da zmagata.

"Če se jima je kaj naredilo, se jima je na vrhu", je pripomnil Grega. "Na promontoriju ali v Clausenu."

"To se pravi", je zaključil Štefan in zajel pošten zalogaj, "da bo pač treba v tem — le vremenu na Principalu."

Tiho in naglo so jedli. Ko so zažvenketale žlice po krožnikih, se je Grega dvignil.

"Boris naj ostane v koči. Če naju do šestih ali sedmih ni nazaj, bo šel naglo doli v Pampo Lindo in poklical telefonično Club Andino. Naj pošljejo takoj jutri nekaj ljudi, ki dobro poznajo Tronador, sem gori."

Fantje so malo govorili, ko so spravljali skupaj nahrbtnike. Sadja, ki je tako okrepčilo v višinah, je, žal, le malo ostalo. Edini termos so pred dvema dnevoma po nerodnosti razbili. Pač pa je Štefan stisnil v zgornji žep steklenico žganja za vsako morebitno potrebo.

"Odeje morava vzeti s seboj. Bog zna, kje bova danes spala."

Izbrala sta dereze in cepine. Grega si je optal vrh, medtem ko je Štefan pripravljaval smučke.

"Sneg je odnehal. Pametneje je, da vzameš smučke tudi ti."

Grega, ki se je čutil na nogah precej bolj gotovega, se je zmrdoval, vendar je poiskal Hansove smuči. Godrnjal je, ko ni takoj našel oguljenih silih "psov" in stikal med čevlji in copatami pod pogradom. Iz svežnja planinskega orodja, ki ga puste v koči bariloški vodniki, je izvlekel nekaj ledeniških klinov.

"Hemmi bo klet, a kaj nam mar. Če se srečno vrnemo, bomo zadevali klne spet v njegov punkelj in držali jezik za zoba. Če pa ostaneva za vedno zgoraj, naju njegovo robanjenje ne bo dosti moti-

Slovenci v Argentini

Buenos Aires

Vse naročnike Svobodne Slovenije prav lepo prosimo, da nam čimprej poravnajo naročnino za letošnje leto, če tega že niso storili. Naročnina je 60 Pesov. Ta znesek nam lahko pošljete po giro ali bono postal. Svobodna Slovenija se vzdržuje samo z naročnino, zato je njeno redno izhajanje odvisno

SLOVENCİ PO SVETU

USA

MSGR. FRANCE GABROVŠEK
BO DOBIL NAGROBNI SPOMENIK

Sedanji upravitelj slovenske fare sv. Janeza v Milwaukee Father Sipek je začel z akcijo za postavitve lepega nagrobnega spomenika lani umrlemu župniku te fare in zaslužnemu slovenskemu javnemu delavcu Msgr. Francetu Gabrovšku. Dosedaj je med svojimi župljani že zbral 400 dolarjev.

V Clevelandu pa vodi vso akcijo za postavitev nagrobnega spomenika Msgr. Gabrovšku Anton Grdina st. ter je v ta namen med slovenskimi rojaki tudi že nabral 300 dolarjev ter jih je že nakazal Rev. Sipi v Milwaukee. Od njega je z zahvalo za poslani denar prejel tudi sporočilo, da bodo spomenik Msgr. Gabrovšku postavili čim prej.

od radnega plačevanja naročnine vseh naročnikov. Kdor pa le more, naj prispeva tudi v tiskovni sklad.

Lanús

Prosvetna prireditel bo v nedeljo 3. avgusta 1952 takoj po slovenski službi božji v cerkveni dvorani.

Krajevni odbor Društva Slovencev v

PRAVNA POSVETOVALNICA "SVOBODNE SLOVENIJE"

Vprašanje: Že par let izdelujem otroške obleke za neko trgovsko tvrdko. Tvrdka mi daje material in mi naroča mere ter rok, do katerega mora biti izdelan. Plačuje mi od kosa. Delo vršim na svojem domu s svojim šivalnim strojem. Zadnje čase mi daje tvrdka vedno manj materiala in izgleda, da bom polagoma prišla ob zaslužek. Kakšne pravice mi pristojajo, ako ne bo tvrdka sama sprevidela, da mi s tako zmanjšanimi prejemki ni mogoče živeti.

Odgovor: Vaše razmerje napram delodajalcu je posebne vrste in se ne presoja po splošnem zakonu o zaščiti pravic delavcev, marveč po posebnem zakonu "o delu na domu". Ta zakon imenuje take delojemalce "delavce na domu" (trabajadores a domicilio). Ako delodajalec namenoma ali neupravičeno zmanjšuje, prekinja ali sploh ustavlja

Lanusu se je konstituiral takole: predsedstvo je prevzel g. Janez Lužovec, ostala odborniška mesta pa so prevzeli: gg. Jože Rome, Lovro Berčič, Jože Mehle in Jože Mavec.

Ramos Mejia

Prosvetna prireditev bo v nedeljo 3. avgusta 1952 zjutraj takoj po slovenski službi božji v župnijski dvorani tako, kot smo objavili v zadnji številki Svobodne Slovenije.

delo delavcem na domu, pristojna slednjim pravica do odškodnine v znesku \$ 100 do \$1.000. — Odškodnino določa sodišče po vsakem posameznem primeru. Razen te odškodnine pristojna delojemalcem po tem zakonu še pravica do letnih počitnic. — Vse druge pravice n. pr. odškodnina za primer bolezni, do "aguinalda" itd., ki so predvidene v splošnem zakonu o zaščiti delojemalcev, pa delavcem na domu po tem specialnem zakonu ne pristojajo.

Sodišča sama so čutila, da so delojemalci na domu močno na slabšem glede svojih pravic od navadnih delojemalcev. Letos dne 3. junija se je zato sešla plenarna seja sodnikov pritožbene instance v glavnem mestu. Ta seja je določila,

OBVESTILA

VABIMO

Slovence in Slovenke na romanje v Lujan, ki bo v nedeljo, 10. avgusta in ga prireja Družabna pravda za vse svoje člane in njihove sivoce, pa tudi za vse prijatelje krščansko socialnega gibanja. Vabimo tudi vse one, ki se niso mogli udeležiti narodnega romanja v Lujan v maju.

Odhod iz Plaza Once ob 7.05 uri. Ob 9.30 uri sv. maša v lujanski baziliki pri oltarju Brezizjanske Matere božje. Nato romarski shod v mali dvorani. Govorita univ. prof. g. dr. Ignacij Lenček in g. Stanko Hrovat. Po kosilu (hrano prinesite s seboj) kratka cerkvena pobožnost in odhod domov.

Hišico (dve sobi, kuhinja in kopalnica) z vrtom na slovenskem zemljišču v Lanusu oddam v najem slovenski družini. Ponudbe na: Matevžič, Saenz Peña 483, Capital, T. E. 87-1624.

da se morajo upoštevati odslej na področju glavnega mesta (Capitala) sledeči predpisi glede "delavcev na domu":

Za delavca na domu se smatra vsak, kdor sam ali s pomočjo svojih rodbinskih članov ali najetega pomočnika vrši delo za delodajalca. Ako delodajalec daje delojemalcu bistveno manj dela ali mu ga sploh ne daje, se lahko smatra delojemalcem za odpuščenega. V tem primeru mu gre pravica do odškodnine, ki se ugotavlja po splošnem zakonu o delavski zaščiti. Tako odškodnina se mu mora izplačati v dvojni višini, ako delodajalec ne dokaže, da je zmanjšal ali sploh ne dal dela zaradi splošnega pomanjkanja dela.

Razen tega mora delodajalec upoštevati odpovedne roke, določene po splošnem zakonu o zaščiti delavcev. Ako ne odpove en mesec ali dva meseca (z ozirom na dobo trajanja delovnega razmerja) vnaprej, pristojna delojemalcu odškodnina v dvojni višini, ako seveda ni dokaza o splošnem pomanjkanju dela.

Končno je delodajalec dolžan plačati "delavcu na domu" koncem leta "aguinaldo", to je trinajsto plačo.

"Delavcu na domu" pa ne pristojna pravica do odškodnine v primeru bolezni in odškodnina v primeru smrti.

Opisana ureditev razmerja delojemalca na domu napram delodajalcu velja

Društveni oglasnik

ZAHVALA

Zahvaljujemo se gospe Pepci POLAK, lastnici bara in trgovine v Munro, ki je pripomogla Društvu Slovencev v Buenos Airesu do darila 400.— (štiristo) pesov za bolne in onemogle solvenske begunce v Evropi.

Društvo Slovencev
v Buenos Airesu.

Društvo Slovencev lepo prosi vse rojake, da sporoče društveni pisarni na katerih pokopališčih v velikem Buenos Airesu kje in pod katero številko se nahajajo povsem zapušteni grobovi slovenskih begunciev. V poštev pridejo grobovi tistih umrlih rojakov, ki tukaj niso zapustili nobenih svojcev.

za sedaj, kako rečeno, samo za glavno mesto. Le sodišča na tem področju so vezana na sklepe plenarne seje, dokler ne bodo uzakonjena za vso državo enak določila.

Naročajte in širite Svobodno Slovenijo — PORAVNAJTE NAROČNINO! —

SLOVENSKI IZSELJENSKI ODER

priredi

v nedeljo, 10. avgusta ob 16.30 uri v dvorani na ulici Cosquin 65.
Liniers ljudsko igro s petjem v treh dejanjih

"ČRNA ŽENA"

Vstopnice po \$ 6.— in 5.— se dobe v predprodaji pri fotografu g. Erjavcu Lojzetu, Alvarado 350, Telef. 658-0827 v Ramos Mejia in eno uro pred predstavo pri blagajni.

Vse šolske potrebščine: zvezke raznih vrst, svinčnike, birome svinčnike, nalivna peresa, navadna peresa, risalni papir, ravnila, barvice, barvne svinčnike, tintnike, radirke.

Rožne vence raznih vrst, od preprostih do najfinejših, primernih za darilo.

Kipe, podobe, svetinjske, podobice.

Vam nudi po zmernih cenah

SANTERIA y PAPELERIA "SANTA JULIA"
Victor Martínez 39, Buenos Aires

Sprejemamo naročila za živilske pakete, ki se pošiljajo iz skladišč v Trstu in pridejo v 20 dneh.

Pošiljajo se paketi po 5, 10, 15 in 20 kg. Seznam predmeta je na razpolago v trgovini SANTA JULIA, Victor Martínez 39, Bs. Aires.

lo", je modroval fant. Pograbil je prtljago in odšel za Štefanom na plano.

Megla se je zgostila, a se je malce dvignila. Do prvih razpok se je dokaj dobro razločevalo. Zato pa je začelo čisto nalahno rošiti. Tovariša sta trdno privezala kapuce in Grega je nataknil preko ožganega obraza masko. Izrežano iz stare raztrgane srajce. Obraz ga je kljub debeli plasti vazeline pekel kot ogenj in vedel je, da megla v teh višinah ni za kožo dosti manj neprijetna kot sonce. Pod črnimi stekli naočnikov, pod kapuco in masko se je prav slabo počutil. Prevdarjal je, da ga bo blago oviralo pri dihanju in da se bodo očala naglo orosila.

Boris je skrbno vezal kože na Hansove smuči. Prinesel je cepine in palice, še enkrat povprašal kaj in kako in želel srečno pot.

"Ako začne snežiti, se nemudoma obrnita", je še dejal. "Sneg bo zamedel sledi in v nevihti je poskus doseči Principal čisto brezupen."

Štefan je krenil vkreber. Ledenik je lahko padal in hoja ni zahtevala posebnega napora. Vendar je Grega že po prvih korakih sopihal. Tegobno je čutil težko prtljago na svojih ramah in slabo ga je pomanjkanje spanja. Le čemu tisto bedasto silvestrovanje včeraj zvečer! Drugim mlajšim fantom se ni dosti poznalo, da so dremali samo par ur — toda on je bil precej siten in natančen za take malenkosti. Nista še prešla sto metrov, že ga je začel oblivati pot. Težko je dihal pod masko in sapa, mu je zastrla naočnike. Za hip se je ustavil in lovil zrak. Potem je osnažil očala.

Spulil je povelj z obraza in ga vtaknil v žep. Vdal se je v usodo, da mu bo Tronador še huje razjedel obraz in teža na ramah je postala nekam topa in znosna. Še je lovil zrak, vendar se mu je tudi dihanje dokaj umirilo. Možgani so mu spet delovali z neko točnostjo in jasnostjo. Zasoplost, naočniki, maska in peza nahrbtnika niso več prevzemali vse njegove notranjosti. Izgubili so se v enakomernem drsanju smuč, medtem ko je glava precej normalno funkcionirala. Tri ure do sedla — z njim ni dru-

gače mogoče. Štefan sam bi prišel v dve in Vladko še hitreje. Potem — no, potem bosta poskusila Principal. Pogledala bosta preje za sledovi, da se morda v zgornjem delu ledenika ne bi slučajno križala z izgubljenima tovarišema. Megla bo tam tako gosta, da več kot pet metrov daleč ne bo videti. Ako na sedlu ne bo stopinj, bo treba prečkati pod končno piramido proti šiji jugovzhodnega grebena. Dosegla ga bosta proti večeru tja ob sedmih. Tam se pravo delo šele začne. Na srečo je dan dolg; skoraj do enajstih je luči dovolj.

Smuk — smuk. Leno so drsale smučke po mokrem snegu. Mehanično so se zasajale palice v kašnatu tvarino. Še nekaj metrov, prispela sta na razvodnico med ledenikoma Manso in Blanco. Piščališkega vetra ju je skoraj podrli na tla. Grega se je komaj obdržal na nogah in se krčevito postavil po robu hrumečemu viharju. V trudni zmedbi in bolestin energiji mu je zablisnila težka gotovost: Če vleče tu doli s tako divjostjo, kakšen pekel mora besneti šele na špicah, v sedlih in na prekah! Nedolžna smer, ki jo je pred dvema dnevnoma prehodil izpod Argentinskega vrha do promontorija, je v takem vremenu gotovo postala težka ledeniška tura. Treba bo varovati, sekati stopinje, kar ju bo presneto zakasnilo.

Grega poskuša dohajati Štefana, medtem ko mu veter cefra in opleta belo masko preko obraza. Sploh mora biti njegov zunanji videz jako zabaven. V pustnih dnevih bi med bariloškimi dekletki gotovo zbudil pozornost. Žal tu na ledenikih ni prav nič zabavno, vsak hip popraviš prekleceno cunjico in snažiti očala. Ne, tako ne gre, na tak način ne bosta v petih urah dosegla sedla!

Kaj se je tam gori slednjič sploh zgodilo? Grega je za hip postal in zalpil v meglo. Da — kaj se je utegnilo pripetiti? Ali je Vladko nekje strmoglavil in se poškodoval? Hans sedi zdaj ob njem, odel ga je z vsem, kar imata pri roki in čakata, čakata, kdaj se bo kdo pojavil. Vihar vedno huje tuli, megle so vedno strašnejše. Hans ne more nikamor — ne more pustiti tovariša samega v ledu.

Če je kateri padel, je gotovo padel Vladko. Samo padeč prvega v navezi je resna zadeva — Hans je kvečjemu zdrsnil. Zato se ne bi zamudila ure in ure. Da — Vladko je sčrčal, morda ga je vihar prevrnil, ko je prestopil kako nerodno mesto, zlomil si je nogo — vidiš, on in Hans tičita gori v tistem peku, medtem ko so oni trije čisto mirno igrali karte v koči in pripravljali makarone!

Kako počasna, zoprno počasna, je ta hoja! Ure in ure predno bosta na sedlu!

Pospešil je korak in se spet dušil s težko sapo.

"Nikamor ne gre, zanič sem. Ni pomoči — počasi je treba hoditi."

Štefan se je okrenil in se namuznil:

"Danes nekam dobro hodiš. Veš, če bi mi dali tisoč pesov, bi ne rnil v takem — le na Tronador."

Seveda — misli Grega — za tisoč pesov ne! Kaj je sploh tisoč, kaj milijon pesov v viharju na ledenikih! Smešno — zabavno — trpiti razpoke z banke, sežigati kupe pesosov in z njimi razsvetljevati to brezupno meglo! Koli milijonov bi bilo potrebno? Vrag vzemi tak neumen račun.

Toda, če onadva tam gori ne čakata, če Hans ne sedi ob polomljenem tovarišu in ne gleda, kdaj se prikažejo obrisi okapčnega človeka iz sivine? Če je Vladkov padec potegnil Tirolca za seboj? Zdrknila sta čez ledene stene in črne previse v sivino — treščila sta na ledenik, bodisi na Manso ali na Blanco. Morda sta končala v kaki globoki špranji, prav kot Matteota in Durando; nikdar več ne bo sledu o njih.

Ta ideja se je komaj prerinila iz pod zavesti, že je prevzela fanta čisto sebična misel. Ako je tako — čista mrtva — potem je najpametneje, da se s Štefanom vrneta nazaj v koč. Čemu tvegati v neurju, mladiči itak ni pomoči.

Toda oglašila se je še druga struna in preglašila slepi egoizem. Z Vladkom ju je družilo toliko vrhov, potov in skal! Zmerom je potrpežljivo čakal na njega počasneža, največ pohodov po bariloških gorah sta skupaj opravila, nikdar se ni jezil, kadar je Grega obupan posta-

jal in zaval za zrakom. Zdaj pa leži tisti viharji, nečakani pobič morda neke na oledenem snegu, negiben in trd in človek ga še ozmerjati ne bo mogel za njegovo zaletlost in nepredvidnost. Vedno je hotel napraviti kaj posebnega, užival je, če so prijatelji začudeno zijali vanj — no, če si je izmislil kot svojo zadnjo neumnost, ubiti se v tem le brezobličnem Kaosu, ta bi bila pa le predelbela!

Zlomka — prekleta očala — spet so se orosila!

Grega se ne more otresti predstave o mrtvem prijatelju. V mislih se krega z njim in ga zmerja, a pri srcu mu je tesno, briše naočnike, popravi kapuco in spet drsa za Štefanom.

Prismučala sta pod strm ledeniški klanec. Režeče so se odpirale na prelomnici prve večje razpoke. Dež se je izpreminjal v ledeno sodro. Tam gori, kjer se je končaval strmi vzpon, se je začnela gosta plast neprodorne megle.

Da — če se je Vladko ubil, če je odšel z njim na oni svet tudi Hans, kako žalostno se je končal ta izlet! Prav, to sta stavila na zadnjo, najvišjo karto! Ko sta predrzno segla po istem cilju, ki je bil vreden tveganja! Tronador je zmagal nad človeškimi vsiljivci, zmagal zabrtno, z meglo in viharjem!

"Lej jih, strela".

Štefan je izgovoril besede čisto navadno, in brez posebnega povdarka. Grega je dvignil pogled. Iz megle na vrhu klanca sta se izluščili dve namaske-rani postavi. Med njima se je vlekla po snegu poledenela vrva. Prvi je tiščal roki globoko v žep, in cepin je opletal.

V Gregovi glavi se je prekučilo. Vse prejšnje divje misli so se mu zazdele neumne in prismojene. Ledeniki so izgubili svojo mrkosto, megla svojo tajinstvenost. Gora ni bila več skrivnostna, su.

Štefan je zavil in že je zdrsnil po ledeniku proti koči. Tudi njega je bilo skoraj sram nepotrebnih skrbi. Človek se za prazen nič razburja, in druga dva bosta nazadnje še na tistem užaljena, da smo tako malo zaupali njunim sposobnostim. Iz te zadržge je najboljši izhod, če čim preje prismuča v refugio, pove Bo-

risu, da se izgubljenca vračata in pripravi nekaj toplega čaja.

Grega je ostal. Iskal je v meglo in si vi ledeniki so mu prihuljeno mežikali. Iz zamolklih barv in iz sršanja vetra rezca je zvenel lahen posmeh. Okapčeni postavi sta se počasi bližali po bregu nizdol. Po bluzi je spoznal Hansa in hotel je viti čim več brezskrbnosti in prisrčnosti v svoje vprašanje:

"Haben Sie den Gipfel erreicht?"

Pa ni zvenelo drugega iz naglih besed kot običajna radovednost.

Tirolčev obraz se je utrujeno nasmehnil:

"Ja."

Še zadnji dvom se je razpršil in poslednji sledovi negotovosti so se razblinili v bledih snežnih odsevih in v pršenju ledene sode.

Vladko je navajal premočeno vrv.

"Koliko je ura?"

"Štiri. Ali nobeden od vaju ni imel ure s seboj?"

"Noben."

Fant je uganil, da tovariša gori v špicah nista občutila ničesar tiste moreče negotovosti, ki je trpela trojico v koči. V borbi z ledom in snegom, v viharju sledov vrvi, klincev in cepina, v iskanju psov po zamrznjenih belih poljanah jima je naglo mineval čas. Morda se je kateri za hip ozrl v grozečo črtno in prikradla se mu je nejasna slutnja: "Kaj če začne snežiti!" Toda predno se je dobro zavedel, kaj bi to utegnilo pomeniti, predno ga je zabelelo okrog srca ob misli na snežno nevihto, na skoraj neizbežno belo smrt, že ga je pot spet priklenila nase, že je zahtevala naslednja stopinja vso njegovo pozornost. Neurje je postajalo neprijetno, vihar odvraten. Toda pot in cilj sta bila znana, vsaka minuta živa, gotova in enostavna.

Grega je leno dvignil smučke in jih obrnil. Ni snel psov, počasi je drgnil s kožami nizdol, medtem ko sta tovariša vzdolž njega gazila v mehkelem snegu. Za njimi so se zgrinjale megle, preko glav jim je tulil vihar. Gosti dež pa se je vedno bolj izpreminjal v pravni, pravečati ledeni naliv.